

**UCZELNIANA
KOMISJA WYBORCZA
PWSZ W RACIBORZU**

UCHWAŁA NR 15/2021

Uczelnianej Komisji Wyborczej PWSZ w Raciborzu z dnia 19.04.2021 roku w sprawie stwierdzenia nieważności wyborów do Senatu PWSZ w Raciborzu oraz zarządzenie ponownych wyborów do Senatu PWSZ w Raciborzu.

Działając na podstawie § 46 ust. 2 pkt. 4 i 5 Statutu Uczelniana Komisja Wyborcza PWSZ w Raciborzu, uchwała co następuje:

§1

Uczelniana Komisja Wyborcza stwierdza nieważność wyborów do Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu na kadencję 2020/2024 z dnia 16.07.2020 r.

§ 2

Uczelniana Komisja Wyborcza stwierdza częściową nieważność uchwały nr 20/2020 § 2 z dnia 25 lipca 2020 r. (w części dotyczącej wyborów do Senatu).

§ 3

Uczelniana Komisja Wyborcza zarządza ponowne wybory do Senatu PWSZ w Raciborzu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W toku postępowania nadzorczego prowadzonego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej MNiSzW) stwierdzono naruszenie w ramach procedur wyborczych:

- 1) art. 20 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (obecnie Dz.U.2021.478 t.j. ze zm., dalej PoSzWiN) przez § 3 Regulaminu przez ustalenie granicy wieku kandydata na nieukończenie wieku 67 lat życia w dniu wyborów zamiast w dniu rozpoczęcia kadencji,
- 2) § 6, 20 i 23 Regulaminu w toku przeprowadzonych wyborów, a to przez brak sporządzenia protokołów zgodnie z tym przepisami przez członków UKW,
- 3) § 7 i 9 Regulaminu, przez przeprowadzenie wyboru Rektora przy użyciu kart do głosowania z dwoma kandydatami po tym, jak jeden z kandydatów złożył rezygnację, co oznaczało obowiązek zmiany karty do głosowania,
- 4) § 6, 16 i 23 Regulaminu w trakcie wyborów Rektora, członków Kolegium Elektorów (dalej KE) oraz członków Senatu, poprzez niedokonanie wyboru komisji skrutacyjnych i tym samym brak czynności stwierdzenia wyników każdorazowo przeprowadzanych wyborów, przy jednoczesnym braku zmian w Regulaminie dostosowujących kontrolę nad przebiegiem głosowania i ustalaniem jego wyniku do warunków zdalnego udziału w akcie wyborczym za pośrednictwem urządzeń komunikacji elektronicznej i odpowiedniego oprogramowania,
- 5) § 6 ust. 4 Regulaminu, w związku z przechowywaniem dokumentacji wyborczej na skrzynce mailowej Przewodniczącego UKW zamiast w pomieszczeniu uczelni wskazanego przez Kanclerza PWSZ, co w odniesieniu do dokumentów elektronicznych oznacza dysk komputera odpowiednio zabezpieczony,

- 6) § 51 ust. 1 Statutu PWSZ, a to przez podjęcie uchwały nr 15/2020 UKW z dnia 13 lipca 2020 r. bez zasięgnięcia opinii KE,
- 7) zarządzenia Rektora PWSZ nr 33/2020 z dnia 6 marca 2020 r. w sprawie obowiązku posługiwania się służbowymi adresami poczty elektronicznej przez wszystkich pracowników, a to przez posługiwanie się w korespondencji między członkami UKW w zakresie czynności komisji w toku wyborów adresami ich prywatnej poczty mailowej, które mimo braku ich zabezpieczenia służyły do przesyłania danych osobowych osób biorących udział w procesie wyborczym,
- 8) § 5 i 17 Regulaminu, a to przez niezamieszczenie w BIP PWSZ: Regulaminu, Kalendarza czynności wyborczych, informacji o kandydatach na Rektora, informacji o wyborze Rektora oraz innych uchwał dotyczących wyborów i informacji o przeprowadzonych wyborach członków Senatu, które zdaniem MNiSzW wiązało się z koniecznością stwierdzenia przez uprawnione organy nieważności wyrobu członków Kolegium Elektorów, a w konsekwencji Rektora PWSZ,

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w przedmiotowej sprawie kluczowe znaczenie ma to, że procedura stwierdzenia nieważności nie dotyczy decyzji administracyjnej, ale uchwał organu wyborczego państwowej uczelni wyższej (PWSZ w Raciborzu) w przedmiocie wyboru członków Senatu uczelni.

PoSZWiN w art. art. 15 ust. 6, 23 ust. 4, 37 ust. 7, 39 ust. 1, 40 ust. 1, 41 ust. 3 i 4, 43 ust. 5, 44 ust. 4, 45 ust. 1, 46 ust. 7, 48, 51b ust. 3, 53 ust. 3, 58, 72 ust. 3, 77 ust. 4 i 5, 86 ust. 2 i 4, 108 ust. 3, 110 ust. 8, 111 ust. 4, 166 ust. 5, 175 ust. 2, 178 ust. 1 i 3, 194, 200 ust. 5, 203 ust. 3, 226 ust. 4 i 5, 228 ust. 5 i 9, 239 pkt 3, 245 ust. 3, 269 ust. 1, 270, 318, 323 ust. 1 pkt 6, 324 ust. 1 pkt 1, 361, 362, 364 ust. 5, 368 ust. 11, 369 ust. 1 i 3, 373 ust. 4a, 374 ust. 11, 376 ust. 5, 427 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3, 6 i 7, 430 ust. 6 reguluje zasady wydawania decyzji administracyjnych, zasady stosowania przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2020.256 t.j., dalej kpa) oraz zaskarżania aktów administracyjnych skargą do sądu administracyjnego. W pozostałym zakresie stosuje się natomiast wyłącznie przepisy PoSzWiN, które stanowią wyraz kluczowej dla funkcjonowania demokratycznego państwa prawnej zasady autonomii uczelni, o której mowa w art. 70 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997.78.483 ze zm.). Zasada ta oznacza, że organy administracji państwowej mogą kontrolować i unieważniać orzeczenia organów uczelni tylko na zasadach przewidzianych w ustawie. Szkoły wyższe, do których stosuje się powyższą ustawę, działają bowiem jako samodzielne i niezależne jednostki organizacyjne. Z punktu widzenia zasad ich organizacji i funkcjonowania, w tym także trybu powoływania swoich organów, wynika, że mają one charakter samorządny i korporacyjny. Z uwagi na prawnie gwarantowaną autonomię szkół wyższych, ich organy nie są organizacyjnie, ani też służbowo podporządkowane żadnemu organowi administracji publicznej. Minister sprawuje nadzór państwowy nad uczelniami, który ma charakter wyłącznie nadzoru prawnego, czyli dotyczy badania zgodności działań organów uczelni z przepisami ustawy i jej statutu.

Co istotne w ramach kompetencji kontrolnych określonych w art. 427 ust. 4 PoSzWiN ustawodawca nie przewidział analogicznej, jak to ma miejsce w przypadku art. 427 ust. 2 PoSzWiN możliwości stwierdzenia w drodze decyzji administracyjnej nieważności aktów organów uczelni, pozostawiając Ministrowi jedynie możliwość wpływania na decyzje tych organów w drodze zawieszenia rekrutacji na studia lub do szkoły doktorskiej na kolejny rok akademicki. Podejmując czynności Minister nie wykonuje zatem kompetencji wynikającej z nadrzędności organizacyjnej wobec uczelni, lecz działa na podstawie wyraźnego upoważnienia ustawowego. Wezwanie do usunięcia nieprawidłowości przez Ministra nie jest wydawane na podstawie i w trybie przepisów kpa, lecz jest rozstrzygnięciem z zakresu tzw. nadzoru prawnego, które podejmowane jest z urzędu wobec określonego ustawą podmiotu, podlegającego temu nadzorowi ex lege, a jego przedmiotem jest następcza (ex post) ocena prawna konkretnego, już podjętego aktu prawnego organu uczelni i to wyłącznie z punktu widzenia jego legalności.

W związku z powyższym postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności tych orzeczeń organów uczelni nie toczy się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i tym samym nie stosuje się art. 156-159 kpa regulujących stwierdzenie nieważności decyzji i postanowień administracyjnych, która to procedura (stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej) usuwa decyzję z porządku prawnego ze skutkiem *ex tunc*¹, co oznacza, że wraz z tą decyzją z mocy prawa upadają wynikające z niej skutki prawne (uprawnienia bądź obowiązki). W świetle powyższych rozważań, skutku takiego nie można przepisać stwierdzeniu nieważności wyboru organu uczelni w odniesieniu do wiążących decyzji, uchwał i rozstrzygnięć wydanych przez organ powołany wadliwie, także mając na uwadze zasadę ochrony praw nabytych adresatów wiążących decyzji, uchwał i rozstrzygnięć.

Wobec powyższego decyzje, uchwały i rozstrzygnięcia podjęte przez organy, których wybór stwierdza się, że został podjęty w sposób nieważny, zachowują moc prawną².

(-)
dr Łukasz Karaś
Przewodniczący UKW
PWSZ Racibórz

¹ Knysiak-Sudyka Hanna(red.)Cebera Agata Firlus Jakub Grzegorz Gołęba Anna Klonowski Kamil Romańska. Stan prawny: 15 maja 2019 r. Przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego implementują konstrukcję unieważnialności decyzji z mocą wsteczną (por. M. Kamiński [w:] Postępowanie administracyjne, 2017, red. T. Woś, s. 562), przy czym moc wsteczna sprowadza się tu do swego rodzaju fikcji prawnej. „Odnosząc się [...] do kwestii utraty przez unieważnialną decyzję skuteczności prawnej z mocą wsteczną, należy powtórzyć raz jeszcze, że w rzeczy samej chodzi tu o następczą ocenę prawną skutków tej decyzji i uznanie na zasadzie fikcji, że skutki te nie zaistniały w sferze normatywnej od samego początku” (M. Kamiński, Nieważność..., s. 244). „Jest fikcją twierdzenie, iż w razie zniesienia aktu administracyjnego nieważnego, dotyczące zniesienie działa *ex tunc*. Jeżeli akt raz powstał i zaczął działać, to usunięcie jego skutków jest niemożliwe. Jeżeli się mówi, iż zniesienie działa *ex tunc*, to czyni się to dla ułatwienia, jest to pewna generalizacja, w gruncie rzeczy jednak zniesienie aktu nieważnego pociąga za sobą skutki prawne, które znajdują się w pewnym stosunku do skutków prawnych, wywołanych przez ów nieważny akt administracyjny” (W.L. Jaworski, Nauka..., s. 101–102). „Usunięcie z obrotu prawnego nieważnej decyzji nie powoduje absolutnego przywrócenia pierwotnego stanu prawnego, lecz ma służyć dopiero usunięciu szeregu następstw jej obowiązywania” (J. Borkowski [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks..., s. 897; por. też wyrok WSA w Warszawie z 5.03.2010 r., I SA/Wa 1580/09, LEX nr 606507; wyrok WSA w Bydgoszczy z 14.10.2009 r., II SA/Bd 600/09, LEX nr 573652).

² pogląd ten koresponduje ze stanowiskiem MNiSzW z 29 września 2020 r. (DSW.WNP.051.66.2020.5)